

Рудолф Руди Петовар (1916-2004)

Генерал пуковник ЈНА. Помоћник за позадину у ССНО 1967-1971.

Порекло

Петовари су пореклом из Птуја (Петовиа), регион Штајерска у Словенији.

Биографија

Рођен је 9 априла 1916. године у Загребу. Отац Вјекослав Алојз је погинуо на аустроугарском фронту код реке Пијаве неколико месеци по Рудијевом рођењу. Мајка Ана се након тога сели у Марибор и тамо удаје за Лавослава Грушовника. Године 1923. породица се због Лавослављевог намештења настањује у Требињу, где Руди завршава основну школу. Војну академију у Београду похађа од 1931. до 1936. године и добија чин поручника. Службује у Мостару и Марибору. У фебруару 1941. године полаже пријемни испит и бива примљен на Вишу војну академију у Београду.

У време капитулације Краљевине Југославије Руди Петовар се затекао на Скадарском фронту. Успева му да избегне заробљавање и слање у неки од немачких логора. Враћа се у Требиње, где се крије до августа 1941. године. Крајем августа га окупационе власти хватају на путу за Словенију и принудно мобилишу у домобране. Уз помоћ пријатеља, тузланског сликара Исмета Мујезиновића, успоставља везу са партизанима. Октобра 1941. године са својим водом се прикључује партизанским јединицама у Источној Босни. Прелазак Рудија Петовара у партизана описао је књижевник Чедомир Миндеровић у књизи *‘Облаци над Таром’* (Просвета, Београд, 1947): *‘Када је тога дана пала ноћ – Павелић, Мачек и ограничени домобрански генерал из новина остали су, на Криваји, без једне ‘бојне’. Комплетне. Са тешким и лаким оружјем, са комором и великим товаром санитарског материјала који је узалудно очекивао усташки батаљон у Олову и, што је најважније – са борцима, од којих је врло мали број, петнаестак, нестало путем за партизански логор. Руди Петовар је тада ставио себе и своје другове из бивше домобранске ‘бојне’ под команду руководства партизанских одреда у настајању. Он се још једном родио – над свима суровим противречностима своје младости проведене у Академији и отровним димом издаје, предаје и беспримерног крварења отаџбине коју су обарали на колена, да се после сваког покушаја тврђе, упорније и победоносније усправи. И он, последња, најмлађа класа официра бивше армије коју су продали као мртви, безвредни инвентар, бивши домобрански официр, начелник штаба бригаде од три мала батаљона радника, сељака, студената, гимназиста и занталија, брзо је увидео да се заиста није преварио’* (стр. 48-49).

Руди Петовар је допринео усавршавању партизанског начина ратовања у Источној Босни. Као један од ретких школованих и образованих официра на том делу фронта, где су немачке трупе, заједно с усташама и четницима, биле међу најбројнијим у Југославији, допринео је спремности и оперативности партизанских јединица. Оно што је научио у Академији успешно је применио на партизански начин ратовања. *„Његова неуморна активност у штабу и у батаљонима подизала је не само војнички изглед бригаде, него и усавршавала њене сирове борачке кадрове, стварајући од младих, одушевљених устаника – војнике од заната”* (Миндеровић, стр. 47).

Када је у августу 1942. године у Шековићима формирана Шеста источно-босанска пролетерска бригада, Руди Петовар је постављен за начелника Штаба Бригаде. Тада је примљен у Комунистичку партију Југославије. Новембра 1943. године постаје

начелник штаба 27. ударне дивизије, а новембра 1944. начелник штаба III ударног корпуса. Са III корпусом учествује у ослобођењу Сарајева 6. априла 1945. године. Био је цењен и поштован међу старешинама и борцима. Много је заволео Источну Босну и у њу стално одлазио до распада Југославије 1991. године.

После рата, у чину генерал-мајора који добија у априлу 1946. године, постављен је за начелника Штаба загребачке војне области. Након прекоманде у Београд 1952. године обавља различите дужности у Савезном секретаријату за народну одбрану. Чин генерал-пуковника добија децембра 1968. године. Последња дужност са које одлази у пензију је место помоћника Савезног секретара за народну одбрану за позадину.

У другој половини шездесетих година, у својству помоћника Савезног секретара за народну одбрану за позадину, покреће структурну реформу Југословенске Народне Армије, војне индустрије посебно. Са својим тимом стручњака ради на рационализацији и ефикасности пословања војних установа и залаже се за смањење војног буџета. Због реформи које је покренуо долази у сукоб са Савезним секретаром за народну одбрану Николом Љубичићем и у пролеће 1971. одлази у пензију. Крајем осамдесетих се нада и верује у могућност демократизације друштва и подржава политику Анте Марковића, тадашњег председника југословенске Владе. Веома тешко подноси криви распад Југославије и до краја живота остаје Југословен.

Објавио је монографију о Шестој источно-босанској пролетерској бригади (1953). Друго, проширено издање у коме су прикупљени подаци о свим борцима ове бригаде припремио је и објавио заједно са Савом Трикићем 1982. године. За ову књигу је добио 4. јулску награду (1983).

Носилац је више одликовања, међу којима су: *'Партизанска споменица 1941. године'* (број 1646), *'Орден ратне заставе'* (бр. 142 од 18. децембра 1953) и *'Официр Легије части'* Републике Француске (бр. 163 од 22 децембра 1971. године).

Био је ожењен Горданом Танасковић, унуком проте Симе Беговића са Романије. Кћери су им Тања Петовар и Ксенија Петовар, унуци Маша Перовић и Немања Перишић Петовар, а праунуци Сташа, Алекса и Петра Перишић Петовар.